

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci stěžovatele: **M. u., a. s.**, právně zast. advokátem Mgr. Pavlem Vernerem, Palackého 211, Turnov, proti žalovanému: **Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj**, se sídlem Brno, Moravské nám. 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 4. 8. 2005, č. j. 30 Ca 186/2005 – 50,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá kasační stížností usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 30 Ca 186/2005 - 50 ze dne 4. 8. 2005, kterým byla odmítnuta jeho žaloba ze dne 20. 7. 2005, kterou se stěžovatel domáhal, aby krajský soud rozhodl zakázat pokračovat v porušování žalobcova vlastnického práva k nemovitostem spočívající v povinnosti žalovaného zapsat vlastnické právo k určeným nemovitostem ve prospěch stěžovatele. Stěžovatel považuje provedení změny zápisu v katastru nemovitostí na základě rozsudku Městského soudu v Brně 32 C - 14/2001 - 98 ze dne 8. 8. 2002, který nabyl právní moci dne 8. 3. 2004, za nezákonný zásah podle § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Tvrdí, že napadené usnesení krajského soudu je v celém rozsahu založené na nesprávném posouzení právní otázky. Nesprávnost spatřuje ve stanovisku krajského soudu, že nápravy, kterou požaduje, se lze domáhat jinými právními prostředky, konkrétně žalobou na určení vlastnického práva k nemovitostem. Stěžovatel připouští, že podal žalobu na určení neplatnosti kupní smlouvy jakož i na určení vlastnictví, avšak v tomto případě se domáhá, aby bylo rozhodnuto, že se žalovanému zakazuje pokračovat

v porušování žalobcova vlastnického práva. Dle názoru žalobce zde není naplněna podmínka ust. § 85 s. ř. s., neboť smysl a cíl uvedených řízení je odlišný. Stěžovatel uvádí, že žalovaný změnil zápis v katastru nemovitostí v osobě vlastníka, když namísto dosud zapsaného stěžovatele jako vlastníka, na LV 776 k. ú. S., je v současné době zapsán Ing. P. P., bytem T. 175/62, M. H., přičemž právním titulem je v katastru evidován rozsudek Městského soudu v Brně, č. j. 32 C 14/2001 - 98 ze dne 8. 8. 2002 o povinnosti vydat nemovitost. Tímto žalovaný odepsal určené nemovitosti z listu vlastnictví stěžovatele na základě citovaného rozsudku a jeho postup je zjevně nezákonným. Určovací žaloba v dané situaci nemůže napravit nezákonný postup žalovaného a jiný právní prostředek ochrany před nezákonným zásahem žalovaného stěžovateli nesvědčí. Z tohoto důvodu navrhuje zrušení napadeného usnesení krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukazuje na důvody změny zápisu vlastnického práva záznamem, který byl dle jeho názoru proveden v souladu s pravomocným rozhodnutím soudu ze dne 8. 8. 2002 a daný zápis proběhl v souladu se zákonem č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem.

Z obsahu spisu předloženého Nejvyššímu správnímu soudu vyplynulo, že stěžovateli byl v květnu 2005 doručen přípis žalovaného, který na základě rozsudku Městského soudu v Brně vydaného dne 8. 8. 2002, č. j. 32 C 14/2001 - 98 o vydání nemovitostí zapsaných na LV 776 k. ú. S., provedl změnu zápisu vlastnického práva záznamem v katastru nemovitostí, a to ohledně nemovitostí původně zapsaných na listu vlastnictví stěžovatele ve prospěch Ing. P. P. Stěžovatel požádal žalovaného o uvedení zápisu do původního stavu. Žalovaný ve své odpovědi odkázal na ust. § 7 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem a zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí (dále jen katastrální zákon) a uvedl, že při provedení záznamu se nevydává žádné rozhodnutí. Dle cit. ustanovení se vlastnická práva, která vznikla, změnila se nebo zanikla ze zákona, rozhodnutím státního orgánu, příklepem licitátora na veřejné dražbě, vydržením přírůstkem a zpracováním zapisují do katastru záznamem údajů vyhotovených státními orgány a jiných listin, které dle zvláštních předpisů potvrzují nebo osvědčují právní vztahy. Katastrální úřad je oprávněn pouze zjistit, zda předložená listina je bez chyb v psaní a jiných zřejmých nesprávností. V konkrétním případě byl rozsudek Městského soudu v Brně způsobilý k vykonání záznamu a tento byl proveden. Stěžovatel z postupu, který byl uplatněn stran provedení změny v zápisu dovozoval, že žalovaný provedl nezákonný zásah a domáhal se žalobou u Krajského soudu v Brně ochrany před nezákonným zásahem a požadoval obnovení stavu dle ust. § 82 a násl. s. ř. s. Krajský soud jeho žalobu odmítl s odůvodněním, že se lze domáhat nápravy žalobou na určení vlastnictví k předmětným nemovitostem (což bylo žalobcem již učiněno).

Nejvyšší správní soud vázán rozsahem kasační stížnosti a uplatněnými kasačními důvody (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) napadené usnesení přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ochranu před faktickými nezákonnými zásahy veřejné moci do práv osob, které nejsou rozhodnutími ani jinými individuálními akty, poskytuje soudní řád správní v ustanovení § 82. Citovaný zákon používá výrazu zásah samostatně, odděluje od něj dále pokyny a donucení; na druhou stranu současně uvádí zásah jako legislativní zkratku. Obecně tyto pojmy nedefinuje ani soudní řád správní, ale ani správní řád. Právní nauka mluví o bezprostředním zásahu v souvislosti se správní činností k odvrácení nebezpečí, které bezprostředně ohrožuje právem chráněné zájmy. Touto činností tak veřejná správa zasahuje

do právních poměrů osob, které toto ohrožení vyvolaly, popř. třetích osob, a omezuje je v jejich právech. Vedle zásahu spočívajícího v pravomocném rozhodnutí ve věci samé, které může soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu zrušit, je tak nutno dovozovat i jiný zásah, za který judikatura považuje zpravidla jednorázový, protiprávní a zároveň protiústavní útok orgánů veřejné moci vůči veřejným subjektivním právům, který v době útoku představuje trvalé ohrožení po právu existujícího stavu, nemá však podobu rozhodnutí. Takový jiný zásah soud nemůže zrušit, může však orgánu veřejné moci zakázat, aby v porušování dotčeného práva pokračoval.

Ustanovení § 82 a § 83 s. ř. s. svou formulací výslovně směřují k určitým úkonům, tedy aktivitám, schopným poškodit práva osob, nikoli proti jejich narušení, resp. poškození nečinností. Zásahem tak může být pouze úkon správního orgánu učiněný v rámci výkonu veřejné moci, nikoli úkon v rámci soukromoprávního vztahu. Žalobu na ochranu před nezákonným zásahem lze uplatnit jen tam, kde je podle předpisů hmotného práva správního založena pravomoc správního orgánu rozhodovat o věcech veřejnoprávních. Soudní kontrola zákonnosti zásahu správního orgánu ve smyslu ustanovení § 82 a násl. s. ř. s., se pohybuje jen v hranicích veřejné správy, a proto napadnutelnými jsou pouze takové zásahy orgánů, které patří do působnosti ve veřejné správě.

Ustanovení § 82 s. ř. s., jež stanoví podmínky žalobní legitimace k řízení o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, však nelze vykládat bez souvislosti s ustanovením § 4 odst. 1 s. ř. s., a to zejména pokud jde o výklad pojmu „správní orgán“, který byl přijat ve formě legislativní zkratky. Pravomoc správních soudů je totiž určena i okruhem orgánů, jejichž aktivity soudnímu přezkoumávání podléhají (orgány moci výkonné, orgány územního samosprávného celku, fyzické nebo právnické osoby nebo jiné orgány, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy). Vymezení správního orgánu v ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. jež je vázáno na oblast veřejné správy, proto musí být vykládáno z hlediska celé pravomoci ve správním soudnictví, tedy i pokud jde o ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu.

Pod pojem zásahu spadá velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jde o úkony neformální, pro které mohou a nemusí být stanovena pravidla, např. faktické pokyny (typicky v dopravě), bezprostřední zásahy (při ohrožení, při demonstraci, příkazy ke zjednání nápravy), zajišťovací úkony atd. Jedná se tedy obecně o úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují. Tyto osoby jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického (ústního či jinak vyjádřeného) pokynu či příkazu. Kromě neformálnosti samotného zásahu je neformální i donucení v případě nerespektování pokynu či příkazu (když ovšem i donucení je zahrnuto pod legislativní zkratku „zásah“). Při nedodržení zákona nebo překročení jeho rámce, by se mohlo jednat o nezákonný zásah. Nemůže se však o něj jednat, plní-li správní orgán své úkoly v rámci svých pravomocí a kompetencí způsobem, který zákon umožňuje, resp. přímo stanoví. Tak tomu bylo i v projednávané věci, když žalovaný správní orgán změnu údajů v katastru nemovitostí provedl v souladu s platnými právními předpisy; na této skutečnosti nic nemůže změnit ani to, že stěžovatel správnost takového postupu nesdílí.

Přímo žalovat nezákonný zásah je ve smyslu ust. § 85 s. ř. s. možné při splnění předpokládaných podmínek (§ 82 až 84 s. ř. s.) pouze tehdy, pokud ochrana jinými právními prostředky není možná.

V projednávané věci je dále nutno připomenout, že podle stávající zákonné úpravy (§ 249 odst. 2 občanského soudního řádu) krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve věcech vkladu práva k nemovitostem. Právo rozhodovat tzv. vkladové věci přísluší civilním a nikoliv správním soudům, jelikož se jedná o rozhodnutí v soukromoprávní věci. Zápis v katastru nemovitostí, kterým byl záznamem změněn dosud evidovaný údaj o vlastnictví není rozhodnutím dle § 65 s. ř. s. Stěžovatel proto nemůže proti takovému zásahu brojit přímo žalobou proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví, resp. tato by musela být odmítnuta jako nepřipustná (§ 68 písm. b/ s. ř. s.). Nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud rovněž konstatuje, že stejně tak jako např. v případě žaloby na nečinnost dle § 79 s. ř. s., kde zákon vyžaduje, aby žalobce nejdříve vyčerpal k ochraně svých práv jiné přípustné právní prostředky, i v případě žaloby dle § 82 je přípustnost žaloby vázána na absenci jakékoli jiné možnosti právní ochrany (viz. § 85 s. ř. s.).

Dle ust. § 2 s. ř. s. poskytují soudy ve správním soudnictví ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob, přitom podle § 6 s. ř. s. jsou z rozhodování soudů ve správním soudnictví vyloučeny věci, o nichž to stanoví zákon. Ze soudního přezkumu ve správním soudnictví jsou obecně mimo jiné vyloučeny spory v oblasti práva soukromého. V případě změn zápisů vlastnického práva v katastru nemovitostí, ačkoliv je provádí správní orgán, v tomto případě žalovaný, se jedná o věci občanskoprávní, neboť změny se týkají práva vlastnického. Přitom právě svoje vlastnické právo k nemovitostem, ohledně nichž žalovaný zapsal vlastnické právo ve prospěch jiné osoby, stěžovatel namítá. Pokud krajský soud dospěl k závěru, že podstata sporu spočívá v tom, že stěžovatel brojí proti zápisu v katastru nemovitostí, kterým byl změněn údaj o vlastnictví těchto nemovitostí stěžovatelem, k čemuž stěžovatel může využít jiných právních prostředků, lze takovému závěru přisvědčit.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že Krajský soud v Brně nepochybil, když v daném případě žalobu odmítl jako nepřipustnou, a to proto, že žalobce má k dispozici jiné právní prostředky, jak docílit změny právního stavu, který po provedení záznamu spočívajícího ve změně vlastníka nemovitosti nastal, a to žalobu na určení vlastnictví. Přímou žalovat nezákonný zásah je totiž možno jen tehdy, pokud ochrana jinými právními prostředky možná není. Samotná skutečnost, že o žalobě na určení vlastnictví, kterou stěžovatel ve věci předmětné kupní smlouvy stran nemovitosti uplatnil, nebylo dosud rozhodnuto, nezakládá právní možnost domáhat se nápravy stávajícího stavu žalobou ve správním soudnictví dle ust. § 82 s. ř. s.

Pokud tedy za uvedeného stavu krajský soud stěžovatelovu žalobu odmítl, rozhodl správně, neboť žaloba směřovala proti stavu, který sice vyvolal žalovaný, ale kterým je předně zpochybněno stěžovatelovo vlastnické právo.

Domáhal-li se tedy stěžovatel za shora popsané situace ochrany před nezákonným zásahem žalovaného postupem podle § 82 a násl. s. ř. s., přestože není *a priori* vyloučeno brojit proti stavu, jaký vyplývá ze zápisu v katastru nemovitostí, cestou civilního procesu, pak odmítnutí jeho žaloby jako nepřipustné podle § 85 s. ř. s. bylo namístě. Krajský soud se tedy nedopustil stěžovatelem namítané nezákonnosti, a to ani použitím nesprávného právního předpisu či nesprávné právní normy, nesprávným posouzením právní otázky ani chybnou interpretací.

Ze shora uvedeného důvodu tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 10. května 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu